

A 1760/kultur

Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
jäsenehdotusta
Nordic PhD -ohjelman perustamismahdollisuuksien selvittämisestä

Ehdotus

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että Pohjoismaiden ministerineuvosto selvittää mahdollisuutta perustaa
Nordic PhD -ohjelma.

Taustaa

Pohjoismaat tunnetaan maina, jotka tarjoavat kaikkien saatavilla olevaa, uusimpaan tutkimustietoon perustuvaa korkealaatuista koulutusta. Pohjoismaissa tehdyt tutkimusinvestoinnit ovat lisääntyneet merkittävästi vuosina 2007–2015¹. Tämä yhdessä yhteisen pohjoismaisen tutkimusbudjetin kanssa osoittaa, että tiede ja tutkimus on pohjoismaisen yhteistyön tärkeä painopistealue.

Pohjoismaiden ministerineuvoston tutkimuspoliittisessa selonteossa, joka julkistettiin Pohjoismaiden neuvoston istunnossa Helsingissä lokakuussa 2017, huomautetaan, että pohjoismaisessa tutkimusyhteistyössä pääpaino on viime vuosina ollut tutkimusrahoituksessa. Tämä painotus on tehty tutkijoiden välisen yhteistyön sekä tutkijakoulutuksen, liikkuvuuden ja verkostojen kustannuksella. Raportissa mainitaan tähän liittyen seuraavaa: ”Tutkijatason yhteistyötä on ehkä tarpeellista priorisoida enemmän ja kohdentaa toimia erityisesti tutkijakoulutukseen, liikkuvuuteen ja nuorten tutkijoiden verkostoon. Näin voitaisiin varmistaa, että pohjoismaisilla tutkijoilla on tulevaisuudessakin vahvat pohjoismaiset yhteistyöalustat”.

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta on samoilla linjoilla ministerineuvoston selonteon kanssa ja katsoo, että pohjoismaisessa tutkimusyhteistyössä tulee entistä suuremmassa määrin keskittyä tutkimuspolitiikkaan ja tutkimuslaitosten väliseen yhteistyöhön. Jos Pohjoismaissa tällä hetkellä harjoitettavaa tutkimusta koordinoitaisiin esimerkiksi yhteisen tohtoriohjelman kautta, Pohjolan vahvuuksia – integraatiota, luottamusta ja

---

¹ [1] *State of the Nordic Region 2018*, s. 120–122

työvoiman ja opiskelijoiden liikkuvuutta – voitaisiin hyödyntää entistä paremmin. Yhteistyötä tekemällä olisi myös helpompi harjoittaa poikkitieteellistä toimintaa sekä hyödyntää pohjoismaisten laitosten laajaa osaamista.

Pohjoismaiden ministerineuvoston Jorma Ollilalta tilaamassa pohjoismaista energiayhteistyötä käsittelevässä raportissa, joka julkaistiin kesäkuussa 2017, ehdotetaan, että Pohjoismaat perustavat yhteisen energia-alan tohtoriohjelman. Esimerkki alalla jo tehtävästä pohjoismaisesta tutkimusyhteistyöstä on NordForskin, Nordic Innovationin ja Pohjoismaisen energiantutkimuksen vuonna 2016 käynnistämä ”Pohjoismaisen vihreän kasvun tutkimus- ja innovointi” -ohjelma (The Nordic Green Growth Research and Innovation Programme).

Poliittisella tasolla on myös kiinnostusta koota yhteen pohjoismaista osaamista tietyltä osa-alueelta ja katsoa, millaisia etuja tästä voisi olla. Samaa poliittista tahtoa ilmentää myös Pohjoismaiden neuvoston Helsingin-istunnossa 2017 hyväksymä suositus, jossa suositetaan perustamaan rauhanneuvotteluihin keskittyvä yhteinen pohjoismainen korkea-asteen tutkinto.

Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoittaa Nordic Master -ohjelmaa, jonka tavoitteena on muun muassa kehittää ja yksinkertaistaa pohjoismaisten yliopistojen ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä järjestämällä yhteisiä maisteritason opinto-ohjelmia. Ohjelma käynnistettiin vuonna 2007 ja vakinaistettiin vuonna 2017. Ohjelmaa on arvioitu kahdesti, vuosina 2010 ja 2012. Kyselyjen ja haastattelujen mukaan Nordic Master -opiskelijat ovat erittäin tyytyväisiä ohjelmaan. Opiskelijat arvostavat erityisesti ohjelmien liikkuvuutta. Ohjelmat ovat osoittautuneet kiinnostaviksi sekä pohjoismaisille että kansainvälisille opiskelijoille.

Nordic Master -ohjelmaan perustuvalla Nordic PhD -ohjelmalla on kaikki edellytykset auttaa ratkaisemaan haasteet, joita maamme kohtaavat.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta katsoo, että tutkimuksella on – jos mahdollista – tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpi rooli, kun muun muassa ilmastonmuutos, siirtyminen vihreään talouteen ja digitalisaatio tuovat mukanaan sekä haasteita että mahdollisuuksia. Nämä muutokset tulevat tapahtumaan kaikissa Pohjoismaissa. Maat eivät voi ratkaista kaikkia niitä yksin, vaan ne on ratkaistava yhdessä. Siksi valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden ministerineuvosto selvittää mahdollisuutta perustaa Nordic PhD -ohjelma.

Ehdotus noudattaa YK:n Agenda 2030:n kestävä kehityksen tavoitetta neljä: Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.

Nuukissa 13. syyskuuta 2018

Anna Kólbrun Árnadóttir (Mifl)
Aron Emilsson (SD)
Brigitte Klinskov Jerkel (KF)
Johanna Karimäki (vihr.)
Jorodd Asphjell (A)
Lars Mejern Larsson (S)
Lars-Arne Staxäng (M)

Marianne Synnes (H)
Norunn Tveiten Benestad (H)
Paavo Arhinmäki (vas.)
Peter Östman (kd)
Peter Johnsson (S)
Sofia Geisler (IA)
Tore Storehaug (KrF)